

Escola del Consum
de Catalunya

L'Educació del Consumidor a CATALUNYA

Un dels objectius principals de l'Institut Català del Consum és la formació dels consumidors a Catalunya, i amb aquesta finalitat s'ha creat l'Escola del Consum de Catalunya

*Com vol fer efectiva
l'Escola aquesta formació?*

**La XARXA creix,
ja som TRETZE!**

**339 CENTRES
92 AJUNTAMENTS
37 ASSOCIACIONS**

Volem comunicar-vos que la XARXA d'Educació del Consumidor està engenant una Xarxa Temàtica d'Educació del Consumidor COMENIUS 3, dins del programa SÓCRATES de la Unió Europea.

El projecte arribarà inicialment a uns 1.000 centres escolars de països de tot Europa. En cada país hi haurà un enllaç (normalment un organisme de consum i/o d'educació) que s'encarregarà d'estar en contacte amb els centres escolars adherits perquè estiguin informats de les iniciatives que es vagin desenvolupant i així poder-se'n beneficiar. A més, hi haurà un web específic del projecte. A Espanya seran les comunitats autònomes adherides a la XARXA les responsables del projecte a la seva comunitat. L'Institut Nacional del Consum i la Sotsdirecció General de Programes Europeus són socis del projecte, que compta amb el suport de l'Oficina del Parlament Europeu a Espanya i de la Representació a Espanya de la Comissió Europea.

Els grups de professors i centres escolars adherits a la XARXA formen part d'aquest projecte. L'adhesió dels que hi vulguin participar no suposa cap compromís inicial (al marge del que ja realitzen a l'aula), sinó l'interès per estar en contacte amb altres centres que desenvolupen projectes d'educació del consumidor. Els centres escolars són els receptors dels beneficis que resultin de les activitats que la Xarxa enguegui: informació, trobades, cursos, materials didàctics, fòrums sobre el tema, etc.

Confiam que aquesta iniciativa sigui del grat de milers de centres escolars. Als que els interessi participar-hi, cal que emplenin la fitxa següent i que l'enviïn als coordinadors de la XARXA a la seva comunitat autònoma o, directament, a l'Escola Europea de Consumidors, gestora del projecte (vegeu adreces al final de la revista).

XARXA TEMÀTICA D'EDUCACIÓ DEL CONSUMIDOR COMENIUS 3

CENTRE ESCOLAR:		
NIVELLS EDUCATIUS:		
TOTAL D'ALUMNES:		
ADREÇA:		
LOCALITAT:	CODI POSTAL:	PAÍS:
TELÈFON:	FAX:	E-MAIL:
PROFESSOR/A COORDINADOR/A:		
ALTRES PROFESSORS/RES QUE HI PARTICIPEN:		
PROJECTES DESENVOLUPATS A COMENIUS 1 (si escau):		

Cantàbria

L'Educació del Consumidor a Cantàbria

>>> 4

Astúries

Nous Centres de Formació del Consumidor al Principat d'Astúries

>>> 6

Comunitat Valenciana

Jo Consumeixo, tu Consumeixes

>>> 8

Galícia

Per una alimentació globalitzada

>>> 10

Castella - La Manxa

Centre de Formació del Consumidor d'Albacete

>>> 12

País Basc

TALLERS ITINERANTS de consum

>>> 14

Extremadura

La XARXA d'Educació al Consumidor també arriba als discapacitats

>>> 16

Madrid

«Consum responsable – desenvolupament sostenible – comerç just». Una exposició en marxa

>>> 18

Aragó

Les Noves Tecnologies per a L'educació del Consumidor en L'àmbit Rural

>>> 20

Castella i Lleó

L'educació del Consumidor al Col·legi Públic Las Rubieras de Navaluenga (Àvila)

>>> 22

La Rioja

Educació per al consum des del foment d'hàbits mediambientals

>>> 24

Canàries

L'Educació del Consumidor a Tenerife

>>> 26

Catalunya

L'educació del Consumidor a Catalunya

>>> 28

EDITORIAL

La XARXA d'Educació del Consumidor està marxant amb peu cada vegada més ferm. En l'última reunió de la Comissió Gestora (integrada per directors generals encarregats de consum en les Comunitats Autònomes que en formen part), es va posar de manifest la solidesa dels seus projectes i el calat dels treballs desenvolupats. Així mateix, es van incorporar dos nous socis a la XARXA: el Cabil·do Insular de Tenerife i l'Institut Català del Consum. També s'està ampliant el nombre de centres escolars, ajuntaments i organitzacions de consumidors.

Podem avaluar sense pudor que el nostre treball està donant fruits molt beneficiosos per a l'Educació del Consumidor en les Comunitats Autònomes que integren la XARXA i, per què no dir-ho, als països que participen amb nosaltres a la XARXA de Països del Sud d'Europa (Portugal, Itàlia, Grècia, França i Xipre).

Participarem en l'edició d'una agenda escolar temàtica sobre educació del consumidor i impulsarem el coneixement dels països de la 5a Ampliació des de l'òptica dels consumidors.

El nostre futur repte és coordinar una XARXA temàtica Comenius 3 per impulsar l'Educació del Consumidor a tot Europa. Estem en el camí d'aconseguir-ho; nou països iniciaran amb nosaltres aquesta marxa, en què participaran dotzenes d'organitzacions i entorn de mil centres escolars.

LA COORDINACIÓ

XARXA E-CONS

Adreces d'interès

RESSEYES

>>> 2

>>> 30

>>> 31

Segon semestre 2003 N° 2

Tiratge: 8.150 exemplars

Edita: Xarxa d'Educació del Consumidor

<http://www.infoconsumo.es/eecred/>

Direcció de la coordinació:

Escola de Consumidors

del Govern de Cantàbria

c/ Nicolás Salmerón 7, 39009 Santander

escuela@infoconsumo.es

Consell de Redacció

Coordinació de la revista:

Nieves Álvarez Martín i Mercedes Juntádez Ortiz

Coordinació per a cada comunitat autònoma:

Gonzalo Sánchez Moreno (Cantàbria)
Rafael González del Busto (Astúries)
Mª José López Ródenas (Comunitat Valenciana)
Esther Álvarez Fernández (Galícia)
Alejandro Salcedo Aznal (Castella-La Manxa)
Arrate Martínez de Guereñu (País Basc)
José Mª Iglesias Sánchez (Extremadura)
Susana Gil (Madrid)
Francisca Pérez Jiménez (Aragó)
Carmen Herrero Álvarez (Castella i Lleó)
Servei d'Innovació Educativa i Formació del Professorat (La Rioja)
Luis Domínguez (Canàries)
Julià Guimerà Gargallo (Catalunya)

Disseny de cobertes: Mª Isabel Gómez Bedia

Disseny i maquetació: Mª Luisa Lavín Solana

Impressió: J. Martínez S.L.

Dipòsit legal: SA - 30 - 2003

La Xarxa d'Educació del Consumidor permet la reproducció dels continguts que publica. No s'autoritza utilitzar qualsevol contingut d'aquesta revista amb finalitats comercials o publicitàries.

L'educació del consumidor a Cantàbria

PLANS DE PRESENT I DE FUTUR

Les múltiples ofertes per a l'Educació del Consumidor a la nostra Comunitat Autònoma es plasmen a través de l'Escola Europea de Consumidors del Govern de Cantàbria, que impulsa, coordina i desenvolupa un ampli ventall de temes i projectes en la nostra regió i fora. Nés un bon exemple la XARXA d'Educació del Consumidor dels països del Sud d'Europa. Així mateix, vam col.laborar estretament amb altres països europeus i amb Amèrica Llatina en el desenvolupament conjunt de l'Educació del Consumidor. Per a Cantàbria destaquem alguns projectes la gestació dels quals s'està produint en aquest moment i que es desenvoluparan al llarg del curs escolar 2003/2004.

TALLERS PRÀCTICS als locals de l'Escola Europea

Per poder-hi participar, cal sol·licitar cita prèviament (un màxim de 30 persones i un mínim de 90 minuts per visita). S'elaboren tallers a la carta (a petició dels participants). L'oferta inicial per a aquest curs és:

ANÀLISIS PRÀCTIQUES DE LABORATORI:

determinació de fècula als embotits; determinacions de greix; anàlisi de teles; determinació d'additius.

TALLER DE PUBLICITAT: anàlisi de publicitat en premsa, televisió, revistes...; tècniques usades en publicitat.

TALLERS D'ECOLOGIA: reciclatge de paper; anàlisi de plàstics; separació i selecció d'escombraries; recorregut mediambiental.

TALLER DEL SUPERMERCAT:

anàlisi d'etiquetatge en: aliments, productes perillosos, joguines, roba...; dieta: coneixement de la roda de l'alimentació, dieta equilibrada; drets del consumidor en la compra: fulls de reclamacions, legislació; pràctica de tècniques de compra: preparació de llista, pressupost; l'abecedari del consum; enfonsaràs el vaixell si saps alimentar-te.

TALLER DE SEGURETAT:

anàlisi de joguines; accidents infantils a la llar; accidents en el temps d'oci.

TALLERS PER A PERSONES ADULTES:

anàlisis comparatives d'aliments; proves cegues de sabor; la

compra al supermercat.

PLA QUATRIENNAL d'Educació del Consumidor

L'excel·lent acollida que van tenir entre el professorat de Cantàbria els dos anteriors Plans Quatriennals d'Educació del Consumidor són la base sòlida sobre la qual s'assenta aquest Tercer Pla.

Es proposen, entre d'altres, tractar els temes següents: telèfons mòbils i *walkmans*; culte al cos, cosmètics, *piercings*, tatuatges i cirurgia estètica; jocs i joguines; motocicletes (incloent-hi bicicletes i altres mòbils); videojocs i productes informàtics (inclòs Internet); etiquetatge de béns, productes o serveis.

Se suggereix que en tots els treballs s'inclouï un apartat que sota el títol «Mirant cap al futur» proposi idees de futur.

El professorat té a la seva disposició una àmplia gamma de materials didàctics. La XARXA d'Educació del Consumidor està editant els decàlegs de seguretat, dintre del projecte «Diana Seguretat». Se'n pot obtenir més informació al web www.infoconsumo.es/dianaseguridad. S'ha engegat un fòrum per intercanviar idees

i experiències.

PROJECTE Europeu «JUNTS SOM MÉS»

Es tracta d'un projecte - concurs (amb premis en la fase autonòmica i nacional) que

s'organitzarà en totes les Comunitats autònomes amb activitats dirigides a joves (d'entre 10 i 18 anys) i persones més grans de 60 anys. És una continuació del projecte del mateix nom en el qual s'han editat caixes de jocs, incloent-hi una revista i un CDROM.

Els continguts s'enfoquen des d'òptiques diverses: la cultura, l'art i, sobretot, l'educació del consumidor. Serà coordinat a nivell nacional per la nostra Escola Europea de Consumidors a través d'una Comissió Nacional de Coordinació que presideix la Representació de la Comissió Europea a Espanya.

Joves i grans poden remetre'ns cançons, contes, poemes, relats, anècdotes, etc., en relació amb la història, el present o el futur de la 5a ampliació d'Europa.

...i, a més

Estem preparant un projecte amb el Parlament de Cantàbria. L'objectiu és establir un diàleg obert entre joves i grans sobre la societat de consum.

Les persones grans tenen una visió doble de la societat de consum: la que van viure quan eren joves i la que viuen ara. Pateixen també la seducció de la publicitat, que arriba amb promeses d'eterna joventut, benestar social i salut.

Les persones joves tenen una visió nova, però també esbiaixada per les ofertes publicitàries i la concepció del món que coneixen, imaginem i desitgen construir.

Per això és important que els joves descobreixin el passat (al costat de les persones grans) per valorar el que tenen; és imprescindible que analitzin el present amb tots els ingredients que el condicionen i que preparin el futur superant els aspectes negatius.

Nous Centres de Formació del Consumidor al Principat d'Astúries

El passat mes de maig van ser inaugurats al Principat d'Astúries dos nous Centres de Formació del Consumidor, situats als concejos de Siero i de Vegadeo. Aquests s'afegeixen als tres centres de la mateixa naturalesa que funcionen des de 1997-1998 a la Mancomunitat del Nalón i als concejos de Ribadesella i de Tineo.

El centre de Siero es troba estratègicament situat a la localitat de Lugones, al costat de l'autovia que uneix Avilés, Gijón i Oviedo. Calia engegar un centre com aquest en una àrea en què es concentren més de 2 terços de la població asturiana.

El centre de Vegadeo, per contra, es troba a l'extrem occidental de la regió, en una de les comarques més despoblades i perifèriques i, per tant, de més difícil accés, i on les persones estaven més allunyades d'un centre d'aquesta mena. En ambdós casos hi ha instal·lada l'àrea d'Alimentació, amb 3 tallers:

- >>> El Súper.
- >>> El Laboratori.
- >>> Manipulació, elaboració i etiquetatge d'aliments. Un centre com aquest en l'àrea en què es concentren més dels 2 terços de la població asturiana.

Les àrees específiques dels centres són les següents:

Centre de Formació del Consumidor de Siero (Lugones):

- >>> **Àrea d'Ecologia i Consum**, amb els Tallers de l'Energia i el Reciclatge i recollida selectiva d'escombraries.
- >>> **Àrea de Serveis Financers**, amb el taller «Asturban».

Centre de Formació del Consumidor de Vegadeo:

>>> **Àrea de Publicitat, amb 3 tallers:**

- >> Publicitat
- >> Ràdio
- >> Televisió

>>> **Àrea del Tèxtil, també amb 3 tallers:**

- >> Les fibres tèxtils
- >> La botiga
- >> Tradició tèxtil

Al capdavant d'aquests centres es troben tècnics en Educació del Consumidor, llicenciats en Psicologia i en Ciències de l'Educació.

L'ampliació d'aquests recursos és una de les actuacions previstes en la Llei de Consumidors i Usuaris del Principat d'Astúries, aprovada el desembre de l'any passat: El Principat d'Astúries «incentivarà i col·laborarà, dintre de les seves possibilitats pressupostàries, en el manteniment d'una xarxa de centres de formació dels consumidors».

És preveu un notable increment de la seva utilització per les causes següents:

- >>> La recent integració de les convocatòries de subvencions a projectes escolars d'Educació per a la

Salut i d'Educació del Consumidor donarà lloc a curt-mitjà termini a una creixent demanda de pràctiques en aquests centres per part de la xarxa escolar, especialment en els cicles de l'ESO i d'Educació d'adults, sobretot en les àrees d'Alimentació i de Publicitat.

>>> Les iniciatives escolars d'Educació en consum es veuran també potenciades gràcies a l'ampliació, per la seva adhesió a la Xarxa d'Educació del Consumidor al llarg de l'any en curs, de 30 a 71 centres escolars que en seran membres i, d'una manera immediata, usuaris dels materials didàctics del projecte «Fes diana per la teva seguretat», la distribució de la qual a aquest conjunt de centres es va iniciar la primavera passada.

>>> Per al desenvolupament del programa d'Educació per a la Salut i en Consum, dirigit especialment a les persones grans, serà convenient recolzar-se en els Centres de Formació del Consumidor. Es preveu que les àrees més sol·licitades siguin les d'Alimentació i aquelles des de les quals es pugui abordar i posar en pràctica temes o problemes relatius a la seguretat dintre i fora de la llar.

D'altra banda, és previsible que els més grans demanin informació i assessorament dels tècnics responsables d'aquests centres per engegar activitats relacionades amb aquest programa i, tenint en compte que aquest també està obert als cuidadors familiars o als voluntaris de la gent gran, el recurs a aquests centres encara podrà ser més gran.

Els darrers mesos s'està duent a terme un intens treball amb vista a la reorientació i adaptació, a aquestes noves demandes, d'uns centres que amb anterioritat han treballat gairebé exclusivament amb població escolar.

Tant els responsables d'aquests centres com el professorat del sistema educatiu, els estudiants en pràctiques o amb projectes relacionats amb el consum,

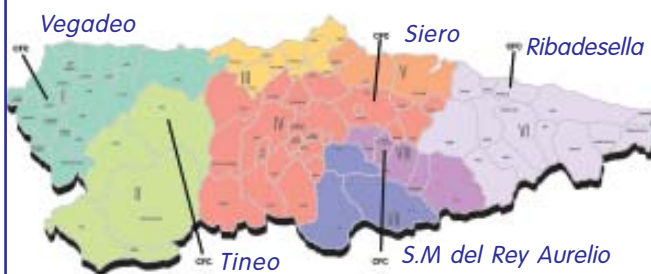

les associacions de consumidors, etc., poden fer-hi consultes i, si escau, endur-se en préstec diferents materials (llibres, revistes, informes...) al Fons de Documentació de l'Agència de Sanitat Ambiental i Consum. També poden comptar amb el suport tècnic tant de les Unitats de l'Agència amb seu a Oviedo, especialment de la secció de Formació i Educació, com de les Unitats de Salut Pública de cadascuna de les 8 àrees (comarques) del Principat

d'Astúries. Els camps en què tenen més competència d'informació i assessorament són els de seguretat alimentària i sanitat ambiental, tan íntimament vinculats al món del consum.

Els Centres de Formació al Consumidor, les OMIC, els centres escolars i les organitzacions de consumidors han d'explotar, cada vegada més i millor, aquest conjunt de recursos i tots els que estiguin disponibles al territori i es puguin sumar al desenvolupament d'accions d'informació i educació i, en general, de defensa dels consumidors. La coordinació fonamentada i ben definida contribueix a reduir les dificultats i les resistències i a potenciar les oportunitats, enriqueix els programes i ajuda a desenvolupar-los. Té, en resum, un efecte facilitador i multiplicador. Per alguna cosa és un principi bàsic de l'acció administrativa.

NOUS CENTRES DE FORMACIÓ DEL CONSUMIDOR AL PRINCIPAT D'ASTÚRIES

Jo Consumeixo, tu Consumeixes...

Projecte D'educació del Consumidor
COL.LEGI RURAL AGRUPAT «OLEANA»

L'educació del consumidor requereix una atenció cada vegada més gran en un context especialment mercantilista i afavoridor del consum, en moltes ocasions desproporcionat i injustificat. Es tracta de generar hàbits saludables de consum que es posin en pràctica en la vida quotidiana i estimulin un estil de vida en harmonia amb el que ens envolta.

Des de l'escola, abordem el tema de l'educació del consumidor no com una instrucció aïllada o una lliçó concreta. L'educació del consumidor és important en qualsevol àmbit, educatiu o no, i cal orientar-la adequadament perquè qualsevol acte, per quotidià i simple que sembli, pugui originar situacions didàctiques que ens condueixin a un bon aprenentatge, des del consum energètic o la contaminació ambiental com a grans elements, fins a l'embolcall d'una petita piruleta.

És fonamental l'anàlisi i la reflexió que ens facin veure i entendre que tota acció té les seves conseqüències, per petites que les considerem. Si valorem de manera analítica i pormenoritzada qualsevol moment en la nostra vida, descobrirem que tot té els seus antecedents i les seves conseqüències i, en la mesura que interioritzem aquests processos, serem més curosos i responsables dels nostres actes. Activar un interruptor que encén una bombeta, embolicar un entrepà en paper d'alumini, deixar l'aixeta oberta, menjar lllaminadures... poden suposar un punt de partida i donar resposta a moltes preguntes des d'un treball organitzat i sistemàtic a través

del qual podem dirigir a bon port aspectes concrets de l'educació del consumidor.

El nostre centre, el Col·legi Rural Agrupat «Oleana», dotat d'11 unitats localitzades en 5 poblacions diferents, Caudete de las Fuentes, Las Casas, Los Corrales, Las Cuevas i La Torre de Utiel, ha anat definint al llarg de diversos cursos escolars una línia de treball marcada, entre altres coses, per la relació entre medi ambient i consum, assenyalant, en el Projecte Educatiu de Centre, unes fites dirigides al nostre alumnat i, per extensió, a la comunitat educativa, a través de les quals potenciem l'educació integral basada en el respecte als altres i a tot el que ens envolta, per allunyat que es trobi.

En un primer moment, el centre buscava entendre el medi com un bé comú que cal cuidar i preservar, sabent-lo utilitzar, i el consum com una part de la nostra vida que hauríem d'aprendre a racionalitzar i a equilibrar.

“ Avui donem un pas més enllà i entenem la vida en un context mediambiental, amb la invitació contínua a consumir, però reflexionant sobre les repercussions que això pot comportar sobre el que ens envolta i, per tant, sobre nosaltres mateixos, valorant el consum en la majoria de les ocasions com un acte voluntari de l'individu. ”

Darrere d'una full de llibreta trencat i llençat a la paperera hi ha tot un procés d'obtenció, d'elaboració, de consum energètic, d'impacte ambiental, implicació de màquines, persones, energia,

transport... que han fet possible que aquest quadern estigui en les nostres mans; l'objectiu és valorar-lo en la seva justa mesura. Un treball adequat i una informació exhaustiva sens dubte facilitaran la manera d'entendre el material com a resultat d'una gran quantitat d'accions i recursos, i aportaran un missatge de consum racional a la recerca de l'equilibri entre home i medi. Podem parlar, en aquest punt, de passat, present i futur dels recursos; no som els amos de la terra, passem per ella, i darrere de nosaltres han d'habitar-la moltes generacions.

Des de l'aulari de Caudete de las Fuentes hem participat en els dos últims certàmens del Jove Consumidor Europeu, i en les dues ocasions hem quedat els primers de la Comunitat Valenciana i els segons d'Espanya en la nostra categoria, amb treballs relacionats amb la implantació de l'EURO com a moneda comuna europea i sobre l'etiquetatge de productes. Aquesta situació ha suposat una gran motivació per a l'alumnat, el professorat i les famílies, que s'impliquen decididament en els projectes que plantejem, i considerant-los una aposta per una educació integral i una important preparació per a la vida. També vam quedar en primer lloc en el certamen nacional del Fòrum Nuclear, en presentar un cartell sobre energia i societat titulat: «Energia de nit i de dia».

D'aquesta manera, pensem que establir moments especialment significatius, com els lliuraments de premis, les activitats realitzades en els projectes i la participació, la presentació dels treballs a la comunitat educativa... és molt positiu i és un bon recurs didàctic que ens fa veure una realitat més global i temporal i marca referències en la seva trajectòria educativa que són i seran gratament recordades.

Els docents sentim, d'aquesta manera, una escola viva i participativa, una educació integral i el suport d'administracions educatives i no educatives que busquen, en definitiva, una millor formació per als nostres joves, apostant, en qualsevol cas, per una escola de qualitat, que es fa realitat en l'escola rural a través d'aquests exemples de treball i bon fer.

Per al curs pròxim i els successius hem decidit apostar per altres projectes de medi ambient i de consum que facin realitat la nostra il·lusió d'educar per a la vida i que generen un substrat perquè el dia de demà puguem parlar d'un pacte global en l'educació mediambiental i del consumidor, administracions, empreses, associacions, escola... i siguem capaços d'entendre el mitjà com una fràgil tela de seda que es pot trencar si no la cuidem. Sota el títol «Jo consumeixo, tu consumeixes...», vam plantejar un total de 20 accions referides a estalvi energètic, alimentació sana i equilibrada, classificació de residus, recuperació de materials, compra organitzada i etiquetatge, receptes tradicionals...

“ Des d'aquestes línies, agraïm el gran impuls i il·lusió que ens han sabut transmetre la Conselleria d'Indústria en l'àrea de Consum, les Conselleries d'Educació i Medi Ambient, els ajuntaments de Caudete de las Fuentes i d'Utiel, que ens comprenen i donen suport, el Fòrum Nuclear, l'IMPIVA, i tantes i tantes empreses i persones que ens han fet veure clars els nostres projectes i, per descomptat, a la comunitat educativa del nostre centre, que el considera un important transmissor de valors i principis fonamentals per viure en harmonia amb els qui ens envolten i amb el que ens envolta. ”

Per una alimentació globalitzada

*Breu crònica del projecte de IIES de Mugardos (A Corunya)
a la Xarxa Europea d'Educació del Consumidor
Pilar Garabana Barros, Covadonga Rodríguez-Moldes Rey*

L'educació és, en els nostres dies, una tasca àrdua. Els professors hem de ser, ara més que mai, educadors en el sentit més ampli de la paraula. Ja no hi ha prou amb ser especialistes en una matèria. Hem de ser capaços de dur la vida real a l'aula. Els centres educatius no només han de ser aules en què es transmeten coneixements, sinó llocs de convivència, de relació, on, a més de física, càlcul, idiomes, gramàtica i altres coneixements, els infants aprenguin a actuar socialment amb desimboltura. Per això és interessant trobar idees que ajudin a dinamitzar

la vida escolar. Que permetin integrar diferents edats, diferents matèries, diferents procediments de treball. Que doni motiu a multitud d'activitats per desenvolupar en diversos anys. I creiem que el que explicarem tot seguit ha estat una d'aquestes brillants idees que superen les expectatives inicials i brinden estupendes oportunitats per treballar amb els alumnes de la manera que a tots ens agrada, amb entusiasme i atenent els distints interessos, capacitats, motivacions i maneres d'ésser de tots els que vam prendre part en el projecte.

Tot va començar a l'aula de matemàtiques. Un treball molt creatiu sobre el xiclet realitzat en classe (sí, també es pot parlar del xiclet en matemàtiques) va ser presentat al Concurs del Jove Consumidor Europeu, i aconseguí el segon premi. Arran d'això, el centre va ser convidat a formar part de la Xarxa d'Educació del Consumidor. L'acceptació de la invitació suposaria un gran treball, però també tindríem una aportació econòmica. I, sobretot, els alumnes hi estaven molt interessats. Així que vam decidir anar endavant.

El tema proposat era interessant, però alhora molt ampli: L'ALIMENTACIÓ EQUILIBRADA. Com enfocar-lo de manera que fos amè i instructiu? Ens vam plantejar uns objectius bàsics:

>>> Despertar l'interès de l'alumnat per l'alimentació amb diversos enfocaments:

1. Com a necessitat biològica.
2. Com a dret bàsic de tots.
3. Com a acte social d'identitat cultural.
4. Com a producte de consum, incidint en els processos d'elaboració, publicitat, modes...
5. En la seva relació amb certes malalties.

>>> Fomentar hàbits d'alimentació equilibrada que influeixin directament en la salut.

>>> Conscienciar de les desigualtats entre països per ser més solidaris.

>>> Estimular l'adquisició d'estratègies amb la intenció de dur a terme una incorporació responsable a la societat de consum.

Així que vam presentar el projecte Per una alimentació globalitzada, que es realitzaria en tres anys. El projecte va ser aprovat, i vam posar fil a lagulla.

No podem abordar una relació exhaustiva de totes les activitats que hem dut a terme durant aquests tres anys. Només ens detindrem en aquelles que han donat millors resultats.

L'activitat de més repercussió el primer any va ser el treball Alimentar-se o Alimentir-se, realitzat per alumnes de tercer d'ESO, en el qual s'analitzaven els hàbits alimentaris a IIES Mugardos des del desdèjuni a l'hora de dinar. Amb un rigorós treball de camp, una estupenda anàlisi estadística i una visita a un especialista en nutrició per contrastar els resultats i treuen

conclusions, el treball va rebre novament un segon premi en la fase autonòmica del Certamen del Jove Consumidor Europeu, i a més les seves conclusions van ser presentades al Congrés Galleg d'Alimentació i Nutrició que es va celebrar a Ourense al maig de 2002.

D'aquestes conclusions, una de les més importants va ser la necessitat d'una millor alimentació dels adolescents durant el matí, incentivant especialment el consum de fruita. Així que vam fer del consum de fruita una de les nostres metes. Vam començar als esbarjos una activitat de canvi: 1 fruita = 1 punt ; 4 punts = 1 entrepà, que va donar molt bons resultats.

Així que el segon any vam decidir continuar-la, implicant més els alumnes. Aquesta vegada era l'institut qui comprava la fruita, i els alumnes de 4t d'ESO els qui oferien fruita durant els esbarjos a preu de cost, recaptant diners d'aquesta manera per a l'excursió de fi de curs.

A poc a poc, el costum de menjar fruita es va anar integrant al centre, i a final de curs es va implantar un sistema d'autoservei. Es van comptabilitzar 500 peces de fruita consumides. Com la comptabilitat i els llistats van ser realitzats per alumnes d'informàtica i matemàtiques, l'activitat no només va servir per fomentar hàbits saludables, sinó per treballar continguts d'aquestes assignatures.

Una de les nostres activitats favorites és la que vam anomenar L'ALIMENTACIÓ AL PLANETA TERRA. Aprofitant la celebració del Magosto (tradicional consum de castanyes i fruits secs), es va realitzar un monumental mapamundi, amb

aportacions de tots els grups, als quals s'havia assignat una porció. Cadascun d'ells s'encarregava de la seva realització i de l'exposició de tot el que tenia a veure amb l'alimentació en aquesta part del planeta. Ells van investigar, van elaborar el material i van presentar el seu treball en públic. Totes les intervencions van ser molt aplaudides, i un jurat format per professors va premiar el millor.

També volem destacar la posada en marxa d'una horta, que vam anomenar A Cortiña.

Vam aprofitar les facilitats que ens dóna el terreny en què es troba l'institut, envoltat de verd, en el qual ja havíem plantat arbres, i gràcies a la col·laboració del nostre company José Brozos els alumnes de 1r d'ESO van esbrossar el terreny, el van preparar per sembrar, van delimitar-lo i protegir-lo, van plantar distintes hortalisses segons l'època i van obtenir una immillorable collita: patates, cebes, alls, tomàquets, bledes...

És important assenyalar que per a algunes de les activitats que vam dur a terme aprofitem unes altres de ja realitzades els anys anteriors. Per exemple, durant tres anys consecutius es va dedicar el tercer trimestre del curs a la solidaritat. Aquest any es va dedicar a l'Alimentació Solidària, recollint productes necessaris que després es van enviar al Sàhara o es va lliurar a Càrites i la Cuina Econòmica.

També es van fer xerrades informatives per als alumnes, un taller de consum per a professors, col·laboracions en la revista de l'institut... Però al més important és que en el moment d'avaluar les distintes activitats, professors i alumnes són unànimes en destacar la diversitat i riquesa dels treballs realitzats, el seu sentit interdisciplinar i la gran participació de tots.

Centre de Formació del Consumidor d'Albacete

>>> El Centre de Formació de la ciutat d'Albacete neix l'any 2000 amb la signatura d'un conveni de col·laboració entre l'Ajuntament d'aquesta ciutat i la Junta de Comunitats de Castella-la Manxa (Consejería de Sanidad).

>>> Educar els ciutadans en matèria de consum, contribuint així a preparar-los per assumir les seves responsabilitats i defensar els seus drets, és l'objectiu global de l'existència d'aquest Centre.

>>> El col·lectiu al qual s'adrecen les activitats d'aquest Centre és, fonamentalment, el d'escolars (Educatió Infantil, Primària i Secundària), atès que

són els més influenciables, amb hàbits de consum sense definir, més receptius a la informació i futurs consumidors. No obstant això, també es treballa amb altres grups de consumidors (gent gran, mestresses de casa, estudiants de determinades matèries).

>>> Fins ara, i des que existeix, han visitat el Centre més de 7.800 alumnes, que recorren les instal·lacions treballant en grups de 20 a 25.

>>> Al llarg de l'any (2003) s'ha registrat la participació de 3.700 alumnes, dels quals 1.600 corresponen a les activitats de les escoles d'estiu dels mesos de juliol i agost.

Dinàmica d'activitats

El programa educatiu es basa en la realització d'activitats monitoritzades, per a les quals es compta amb material didàctic de suport i fitxes de treball per als alumnes.

Les activitats realitzades pels alumnes es basen en l'observació dirigida i en la participació directa a cada taller.

La seqüència general de les activitats és la següent:

- >>> *Xerrada* per introduir l'alumne en el tema del taller que realitzarà.
- >>> *Projecció* de material audiovisual.
- >>> *Jocs de rol* i altres activitats pràctiques per cercar informació.
- >>> Realització de les *fitxes d'activitats*.
- >>> *Posada en comú* dels resultats obtinguts.

ÀREA	UNITAT DIDÀCTICA	OBJECTIUS	SECCIÓ	TALLERS
ALIMENTACIÓ	Què mengem?	<ul style="list-style-type: none"> >> Iniciar l'alumne en la classificació d'aliments segons la seva funció. >> Desenvolupar hàbits d'alimentació equilibrats. >> Reconèixer la importància d'una bona alimentació. >> Identificar mancances de la dieta i saber-les equilibrar. >> Conèixer processos productius d'aliments bàsics. 	Roda d'aliments	<i>Grups d'aliments</i> <i>La roda dels aliments</i> <i>Menú del dia</i> <i>Alimentar-se sense conte</i> <i>D'on ve el pa i la sal</i> <i>D'on ve l'oli i l'arròs</i>
	Investiguem	<ul style="list-style-type: none"> >> Desenvolupar hàbits d'anàlisi i experimentació. >> Conèixer el paper d'alguns additius alimentaris. >> Reconèixer la importància de l'etiquetatge i la publicitat. 	Laboratori	<i>Experiments casolans</i> <i>Proves a cegues</i> <i>Les laminadures</i> <i>Elaborem els nostres productes</i> <i>Laminadures</i>
SUPERMERCAT	Anem de compres	<ul style="list-style-type: none"> >> Adquirir hàbits de compra equilibrats. >> Iniciar l'alumne en l'anàlisi de productes al punt de venda i identificar la publicitat al punt de venda. >> Reconèixer les ofertes realment avantatjoses. >> Iniciar l'alumne en l'anàlisi i comprensió de les etiquetes i reconèixer la importància de la informació que dóna l'etiqueta dels productes. 	Minimercat	<i>Llestos per comprar</i> <i>Comprar amb llista</i> <i>Les ofertes</i> <i>El pla de les ofertes</i> <i>Creem la nostra etiqueta</i> <i>Qui etiqueta millor?</i>
SERVEIS FINANCERS	El diner	<ul style="list-style-type: none"> >> Conèixer el valor de les distintes monedes. >> Conèixer el preu dels productes. >> Relacionar quantitat/preu. 	Eurobanc	<i>Què és el diner?</i> <i>Com funcionen els bancs?</i>
	Operacions bancàries	<ul style="list-style-type: none"> >> Introduir l'alumne en el funcionament d'aquesta mena d'oficines. >> Fomentar el sentit de l'estalvi. 		<i>La meva cartilla d'estalvi</i> <i>Pagar sense diners</i> <i>El caixer automàtic</i>
COMERÇ JUST	Comerç just?	<ul style="list-style-type: none"> >> Acostar els alumnes als principals problemes que hi ha al Sud. >> Valorar críticament l'impacte de la societat de consum sobre el medi humà. >> Actuar de manera responsable tot aprenent a consumir. 	Mapa mundi	<i>Vinculacions Nord-Sud</i> <i>Bases del comerç just</i> <i>Principals productes</i> <i>Consum solidari</i>
	Consum solidari?			
	Un món de jocs i joguines	<ul style="list-style-type: none"> >> Acostar als alumnes els jocs i joguines de països del Sud. 	Ludoteca	<i>Jugar en altres móns</i>
			Taller de joguines	<i>Joguines</i>

TALLERS ITINERANTS

de consum

Dia rere dia, la figura del consumidor va adquirint més protagonisme en la nostra societat. No obstant això, és un fet que en moltes ocasions ocupem un paper passiu bé per desconeixement dels nostres drets, bé per la poca importància que, en general, donem a comportaments com a consumidors responsables i compromesos.

Coneixedor de la importància que l'educació escolar té en l'assumpció de comportaments i actituds, el Dpt. d'Indústria, Comerç i Turisme del Govern Basc, a través de la seva Direcció de Consum, desenvolupa des de 1990 els Tallers Itinerants de Consum, dirigits a escolars d'Educació Primària i primer cicle d'Educació Secundària. És objectiu formar els consumidors des d'edats primerenques amb la finalitat que vagin adquirint conceptes clars i aprenguin a ser crítics, reflexius, autosuficients i compromesos, potenciant en

l'alumnat, a més de l'aprenentatge quotidià de coneixements, l'aprendre a viure.

Conscients de com és important aprofitar totes les possibilitats d'intervenció educativa (família-professors-alumnes), en aquests tallers es treballa amb tres col·lectius: alumnes/professors/pares. Amb cadascun es plantegen objectius i activitats diferents, sempre tenint en compte els diferents papers que representen: tallers didàctics per als alumnes, cursos de formació per al professorat i xerrades informatives per als pares.

Metodologia

La Direcció de Consum del Govern Basc ofereix els tallers als centres educatius de la Comunitat Autònoma del País Basc, que escullen els tallers que consideren més adequats per als seus alumnes. Abans d'impartir els tallers, els professors són informats tant de les accions com dels continguts dels tallers, i es realitza, també amb ells, un curs de formació en l'àmbit del consum de dues hores de durada aproximada.

D'altra banda, i mentre es duen a terme aquests tallers amb els alumnes, se celebren xerrades informatives sobre algun tema relacionat amb el consum dirigides als pares i que ells mateixos escullen. L'objectiu és implicar a tothom en el procés d'educació

del consumidor. Té molt bona acollida la xerrada informativa referida a l'experiència dels tallers itinerants de consum i

l'explicació detallada i individualitzada sobre aquells temes impartits als seus fills en particular. Tot això demostra, una vegada més, la conscienciació cada vegada més gran sobre la importància que el consumidor va adquirint.

Els tallers plantejats per la **Direcció de Consum del Govern Basc** per a l'any 2004 són els següents:

EDUCACIÓ PRIMÀRIA	EDUCACIÓ SECUNDÀRIA
1. Fabricació d'aliments	1. Alimentació i nutrició
2. Anàlisi comparativa d'aliments	2. Estètica i alimentació: el culte al cos
3. El supermercat i la compra	3. Anàlisi comparativa d'aliments
4. Etiquetes alimentàries	4. Les etiquetes
5. Reciclatge de paper	5. Consum i medi ambient
6. Envasos i la seva reutilització	6. Transformació de matèries primeres
7. Transformació de matèries primeres	7. Publicitat i consum
8. Anàlisi de la publicitat	8. Els rebuts d'aigua i electricitat. Estalvi energètic
9. Aigua i electricitat	9. Diners de plàstic
10. Taller de telèfons	10. Telefonia i Internet
11. Seguretat infantil	11. Noves formes d'oci
12. El joc i les joguines	12. Merchandising
13. Transport públic	13. Economia i pressupost familiar
14. Els drets dels consumidors	14. Els drets dels consumidors
	15. Jocs i videojocs

A tall d'exemple, vam escollir quatre d'aquests tallers per fer-ne una breu síntesi:

* **Envasos i la seva reutilització:**

Objectiu general: comprendre els avantatges de la reutilització d'envasos o el seu reciclatge, com també d'una compra racional (medi ambient, preu, contingut i continent apropiat).

Desenvolupament del taller: explicació sobre diferents envasos (materials, procedència, escombraries) B realització de diversos objectes i creacions a partir de materials de deixalla (portallapis, carpetes, portaretrats...).

* **Transformació de matèries primeres:**

Objectiu general: aprendre a valorar el cost global d'un mateix bé tant a nivell econòmic com mediambiental (recursos naturals utilitzats, molts d'ells limitats) mitjançant la comprovació dels diferents passos en l'elaboració de productes manufacturats.

Desenvolupament del taller: introducció sobre les matèries primeres i relació amb els productes habituals B mostrar de productes naturals i artificials B elaboració de sals de bany o ambientador...

* **Telefonia i Internet**

Objectiu general: aprendre a analitzar i comparar les diferents ofertes existents en el mercat així com prendre consciència de la despesa real que suposa l'ús o consum d'aquests serveis.

Desenvolupament del taller: diàleg sobre les diferents possibilitats existents al mercat -comparació B anàlisi de factures (despesa real d'aquests dos serveis) B simulació de diferents casos B conèixer la terminologia d'Internet (proveïdor, distribuïdor...) B fitxes didàctiques.

* **Noves formes d'oci**

Objectiu general: adquirir criteris que permetin elegir formes d'oci i diversió d'una manera responsable i madura.

Desenvolupament del taller: col.loqui sobre noves i actuals formes d'oci (ordinadors, CD jocs, noves propostes de joguines, esports i activitats en grup, videoconsoles, centres d'oci, internet...) B còmic amb alternatives d'oci diferents a les tradicionals B despesa B seguretat B pluja d'idees sobre què aporta cada activitat.

Desenvolupament dels **TALLERS**

>>> Tots els continguts dels tallers s'articulen entorn dels quatre eixos o blocs d'aprenentatge que determina la LOGSE a l'hora d'aprofundir en qualsevol dels camps del consum que s'abordin: estructura i funcionament de la societat de consum; la conducta del consumidor i de l'usuari; conseqüències del consum; el comportament consumerista.

>>> Cada grup pot elegir entre els tallers oferts sempre que realitzi un mínim de dos tallers i un màxim de cinc. La mitjana de participació en cada taller és de 15 a 20 nens/nenes, i la presència i participació activa del

professorat es considera molt important, en tractar-se d'una de les figures clau en l'educació de l'alumnat. Es desenvolupen sempre dintre de l'horari escolar, ja que des de la Direcció de Consum s'entén que aquestes activitats adquireixen el seu ple sentit integrades en els plans del centre.

>>> Aquests tallers presenten activitats puntuals, generalment de caràcter manipulatiu i de curta durada (130 hores), centrant-se cadascun d'ells en un aspecte molt concret del món del consum. Es basen en l'activitat i en l'autonomia de l'alumne, amb una

metodologia activa i participativa. S'adapten perfectament a diferents edats, conjuminant l'aspecte pedagògic i el lúdic.

>>> Resulta gratificant que, any rere any, la nombrosa i creixent demanda d'aquests tallers ratifiquin l'esplèndida acollida que tenen en l'entorn escolar i familiar, i el compromís, cada vegada més gran, dels professors implicats en l'àmbit de l'educació integral de la persona. La cooperació i el compromís dels centres és notable, i posen a la disposició dels monitors aules i materials diversos, com també plantegen suggeriments a fi d'optimitzar-los.

La XARXA d'Educació al Consumidor també arriba als discapacitats

És ben sabut per part de tots els professionals que ens dediquem al consum que aquest terme és cosa de «tots». Estem obligats a consumir a qualsevol edat i en qualsevol estrat social. Heus aquí la importància de l'Educació del Consumidor i l'obligació de desenvolupar aquesta tasca a tots els nivells.

Per això volem dedicar aquest espai per lloar la tasca educativa que en les nostres Escoles de Consum es du a terme envers els disminuïts psíquics, que no han estat oblidats.

Pels tallers de l'Escola de Jerez de los Caballeros han passat centres de disminuïts físics i psíquics, per assistir a les seves activitats docents. Pretenen aconseguir per a ells una major qualitat de vida i van tenir en compte com a objectiu principal informar-los en matèria de consum, adaptant-se a les característiques psicofísiques que presenten aquests alumnes.

L'escola permanent de consum intenta aconseguir que l'alumne diferenciï, tant com sigui possible, els objectius dintre dels tallers que es van tractar:

Taller del Desdejuni

Els objectius del **Taller del desdejuni** són:

- >>> Adquirir bons hàbits alimentosos.
- >>> Descobrir els possibles riscos que pot tenir un desdejuni incorrecte.
- >>> Ensenyar-los a avaluar les qualitats nutritives de cada tipus de desdejuni que normalment realitzen.

Taller de Desenvolupament Sostenible

Posteriorment, van visitar el **Taller de Desenvolupament Sostenible**. El nostre planeta s'enfronta a greus problemes mediambientals, però l'ecologia ha de començar per casa, per l'escola, pel nostre poble o ciutat. El món gira entorn del consum, que esdevé el centre de la nostra vida.

Des d'aquest taller, van tractar de conscienciar els alumnes, tant com es pugui, que sàpiguen prendre decisions de compra, utilització, ús i consum de productes, béns i serveis.

Els objectius que tracten d'aconseguir són els següents:

- >>> **Descobrir que les seves decisions de compra no són neutrals, sinó que influeixen sobre el medi ambient de forma negativa o positiva.**
- >>> **Descobrir alternatives de compra ecològica.**
- >>> **Aprendre a valorar les matèries primeres escasses.**
- >>> **Que els alumnes/as trobin l'equilibri que ha d'existir entre el desenvolupament i la cura del medi ambient.**

Així mateix, els alumnes van ser premiats per la seva participació a **L'XIè Concurs de Cartells sobre Educació del Consumidor**.

“ Des d'aquí, volem agrair la tasca realitzada a l'Escola de Jerez de los Caballeros envers aquestes persones que tant necessiten aquesta mena d'aprenentatge, i a les seves cuidadores per prendre la iniciativa d'engrescar-los en aquesta experiència de consum.”

«Consum responsable - desenvolupament sostenible - comerç just».

Una exposició en marxa

La formació i educació en actituds crítiques respecte als processos de producció i els hàbits de consum que agredeixen el medi natural i urbà són cada vegada més necessàries en la nostra societat. Relacionat amb aquestes qüestions, hi ha el problema de determinades condicions laborals i de comerç. La Direcció General de Consum de la Comunitat de Madrid ha desenvolupat una exposició itinerant que tracta aquests temes i informa dels drets dels consumidors que estan en joc. Orientada a públics de diferent naturalesa, el seu objectiu principal se centra en la població en edat escolar i en col·lectius mereixedors d'especial protecció.

Les societats de consum elevat estan lluny de trobar una situació d'equilibri entre l'expressió dels seus hàbits de producció i consum, cada vegada més degradadors del medi natural, i el manteniment de l'espai en què viuen, és a dir, la superfície del nostre planeta. Per a un nombre creixent de ciutadans i institucions, resulta cada vegada més necessari emprendre accions que contribueixin a la formació de tota la societat en una comprensió profunda del que implica el deteriorament dels espais naturals, així com dels urbans, en la mesura que ambdós sinflueixen.

A la Direcció General de Consum de la Comunitat de Madrid vam començar a pensar en alguna acció —a més de les que habitualment oferim— que treballés els fenòmens de malbaratament i dilapidació, entre els quals vam considerar prioritaris els casos de l'energia i de l'aigua. La forma escollida havia d'abastar la qüestió d'una manera activa, que fos capaç de tocar la consciència i l'emoció dels qui hi participessin. Una vegada orientat el nostre interès envers aquests problemes, ens va semblar que tenia sentit relacionar-los amb altres hàbits de consum de la població espanyola.

En efecte, en les accions de consum succeeix amb massa freqüència que les persones escullen productes el procés de laboració dels quals contribueix no només a la devastació del medi sinó també a la consolidació de condicions laborals injustes, i fins i tot a l'explotació infantil. Certament que això succeeix sense la menor mala fe, però també sense que es doni una reflexió sobre les conseqüències que produeixen aquestes opcions de despesa, més enllà dels problemes propis del malbaratament i de la generació de residus. És a dir, vam decidir vincular l'acció formativa amb el tema del comerç just.

Així, vam pensar que un bon sistema per treballar aquest bloc de qüestions en el seu conjunt seria la realització d'una exposició itinerant. Aquesta es desenvoluparà sobre una sèrie de plafons desmuntables, de característiques diferents, en cadascun dels quals es proposarà una de les qüestions o dels seus aspectes, relacionant-los amb una informació corresponent als

drets del consumidor. L'exposició s'organitza de manera que els visitants es distribueixin en subgrups de quatre o cinc assistents que aniran voltant de plafó en

plafó. Cadascun dels plafons, a més dels textos i motius gràfics corresponents, permet alguna activitat (com moure certs elements subjectes per velcros, prémer un botó que il·lumini un estímul visual, etc.) que mitjançant un sistema d'encert/error contribueixi a consolidar els coneixements que es van adquirint durant la visita. Un monitor amb formació i experiència docent en aquests temes supervisarà els distints grups, aclarirà els dubtes que es presentin i, en general, contribuirà a desenvolupar una dinàmica activa entre els assistents a l'exposició. Els plafons projectats fins ara s'anomenen:

- >>> **Cap a l'abundància per l'estalvi.**
- >>> **Comerç just. Com potenciar-lo?**
- >>> **Energia i prosperitat però amb austeritat.**
- >>> **De la crisi ambiental a la sostenibilitat.**
- >>> **Consumir genera residus. Com tractar-los per a un desenvolupament sostenible?**

El contingut dels plafons vincula, per tant, les dimensions del desenvolupament sostenible i del comerç just amb la preparació del ciutadà-consumidor per a la defensa dels seus drets, com la interpretació de les factures dels subministraments domèstics, la informació de consum energètic en l'etiquetatge de productes industrials o els termes principals de determinats contractes.

La interacció entre els temes i els assistents es completa amb un quadern de l'alumne en què es repassa la informació dels plafons i es proposen qüestions relacionades amb els temes que hi presenten. Els quaderns de l'alumne tindran tres formats, per a edats de 7-8, 9-10 i 11-12 anys d'edat. L'elecció d'aquests nivells permet l'ús si els assistents són persones afectades per determinades discapacitats psíquiques.

Un dels motius que ens ha dut a desenvolupar una exposició desmuntable per tractar aquests temes ha estat la voluntat d'apropar-los, amb la major facilitat possible, als col·lectius de ciutadans afectats per alguna discapacitat mental o física. La Comissió Europea ha proposat que 2003 sigui l'Any europeu de les persones amb discapacitat. En efecte, és molt oportú que també aquests conciutadans participin en accions formatives que respecten i s'adapten a les seves discapacitats i impediments. Per a això s'ha pensat en un disseny amb unes formes tan visuals, sensibles i adequades a les característiques d'aquests col·lectius com sigui possible.

L'exposició Consum solidari - comerç just - desenvolupament sostenible estarà en condicions de traslladar-se als centres que la sol·licitin a partir d'octubre de 2003. Normalment, es durà als centres en què s'imparteixin els nostres tallers de consum, on, una vegada realitzats, l'exposició compliria la funció de treball de síntesi i estímul final per a les accions impartides. En els casos en què se sol·liciti, l'exposició podrà traslladar-se per ser visitada sense que calgui el requisit de realitzar els tallers. Tot per a una formació de tots nosaltres en la solidaritat i en el compliment de les normes.

Per tenir més informació, poden comunicar-se amb:

Sra. Susana Gil Pascual

Cap del Servei d'Orientació al Consumidor

Direcció General de Consum

Comunitat de Madrid

ESPANYA / SPAIN

Telèfon: 91 580 92 42. Fax: 91 420 58 26

E-mail: susana.gil@madrid.org

Les Noves Tecnologies per a L'educació del Consumidor en L'àmbit Rural

Salvador Berlanga Quintero. Director del CRIET dAlcorisa (Terol)

1. Importància de la TIC per a L'educació en contextos rurals

En el preàmbul de la Declaració Mundial sobre Educació per a Tots (Dakar, Senegal, 26-28 d'abril de 2000) es recull que, encara que fa més de quaranta

cultural i econòmic perquè és un element comú a tots els problemes, independentment del sexe o del context social, geogràfic, ètnic o religiós (Gudmund Hernes, 2001).

És unànime l'opinió sobre l'important paper que poden jugar les TIC (tecnologies de la informació i de la comunicació) per als ciutadans que aposten per romandre en llocs d'on la majoria es va veure obligada a emigrar. Per aquest motiu, parafrasejant J.J. Brunner, en èpoques de globalització, l'amenaça no és quedar enrere; és quedar exclosos. Estem convençuts de la importància de les TIC per a l'educació del consumidor en el cas d'alumnes del context rural. Afirmar el professor Antonio Bernat, catedràtic de Didàctica de la Universitat de Saragossa, que són innegables les possibilitats obertes per les noves tecnologies per al progrés, especialment en educació, sempre que tinguin com a centre el desenvolupament de l'individu autònom, crític, independent i no submís (1999: 399).

anys que les nacions de la Terra, a través de la Declaració Universal dels Drets Humans, van afirmar que tota persona té dret a l'educació i malgrat els importants esforços realitzats pels països darreu del món, persisteixen realitats de desigualtat relatives a les grans dificultats que moltes persones de poblacions rurals tenen per accedir al coneixement de les noves tecnologies. És evident que l'educació cal considerar-la una dimensió fonamental de tot projecte social,

2. Algunes idees per abordar L'educació del Consumidor i les TIC

El CRIET dAlcorisa treballa, des de 1986 i de manera continuada, en importants projectes d'educació del consumidor, comptant amb el decidit suport tècnic i econòmic de la Direcció General de Consum i del Departament d'Educació del Govern d'Aragó. És, sens dubte, un centre pioner en aquest contingut transversal en una regió en què molts altres centres elaboren extraordinaris projectes consumeristes.

Moltes, i conegudes, són les estratègies metodològiques i procediments per abordar l'Educació del Consumidor. En comptes de presentar una unitat didàctica concreta, vam preferir exposar les línies generals **d'alguns projectes, basats en la utilització de les TIC i en la col.laboració interinstitucional**, amb l'únic propòsit de servir com a suggeriments i idees per a altres centres escolars d'Espanya que veuen en aquesta matèria la millor manera de fer autèntica innovació educativa:

>>> Revista escolar

El mes de setembre de 1996 vam elaborar el nostre primer web —en el qual ja es va incloure un lloc denominat Rincón del Consumidor en què es recullen consells i informació d'interès, experiències escolars, materials per a l'aula i casos i coses dels consumidors— mitjançant el qual es va contactar amb dos col·legis per Estat membre de la Unió Europea i dos de cada Comunitat autònoma espanyola, també pertanyents al Programa d'Escoles de la UNESCO, per elaborar el diari *DORONDÓN «Jóvenes consumidoras europeas»* coordinat per l'equip de redacció del taller de premsa del CRIET mitjançant correu electrònic i en el qual s'abordaven diversos temes d'interès.

>>> Participació en el Netd@ys/ Europe

Durant la setmana del 17 al 25 d'octubre de 1999, vam participar en aquest Programa patrocinat per la Comissió Europea. Es va connectar amb centres escolars de diversos països mitjançant xats, correu electrònic, i amb videoconferència en algun cas. A l'abril de 1999, el CRIET d'Alcorisa va rebre el Primer Premi Netd@ys/ Europe (organitzat per la Comissió Europea, Govern d'Aragó) al millor web escolar de l'Aragó. Un any després, es va obtenir un nou premi

nacional Netd@ys/ Europe pel treball realitzat en Ecologia i Consum des d'Internet.

>>> Certàmens en col·laboració amb la Direcció general de Consum

El 1998, un certamen de treballs literaris i artístics sobre L'Euro dirigit a tots els escolars de 10-14 anys de la Comunitat Autònoma d'Aragó. Un any després, es va repetir l'experiència amb el tema Consum i medi ambient. En ambdós casos, la informació estava continguda al web i la recepció de treballs es feia mitjançant correu electrònic.

>>> Aula virtual de Videoconferència

Els darrers anys, els tres CRIET de la província de Terol desenvolupen reunions virtuals per videoconferència multipunt, entre professors i amb alumnes. Entre altres continguts, els aspectes de consum han estat tractats en diverses ocasions, incloent temes com: Alimentació i productes de qualitat d'Aragó, Drets dels aragonesos, Mitjans de comunicació, Prevenció en el consum de tabac i alcohol, Un passeig per la naturalesa, entre daltres.

3. Les TIC al CRIET d'Alcorisa

L'any 1988 es compra el primer ordinador per a tasques administratives, i no serà fins al 1991 quan es faci un salt qualitatiu amb diversos ordinadors cedits pel Servei de Consum per posar en marxa els tallers d'alimentació, drets, seguretat, etc. A partir del curs 1996/1997, la Direcció General d'Educació del Govern d'Aragó aprova el projecte Desenvolupament Curricular Professional i Institucional del CRIET d'Alcorisa que contribueix amb

15.000 euros per distribuir material informàtic als CRA del nostre àmbit.

Actualment, s'està fent un gran esforç des del pressupost del centre per invertir en l'actualització i renovació dels equips informàtics, posant l'accent en el tema del vídeo digital. A més, s'està duent a terme la renovació completa del web.

L'aplicació de les TIC es realitza d'acord amb el tema

interdisciplinari de cada trimestre. A manera d'exemple, en el cas del curs 2002-2003 s'ha abordat el tema Mitjans de comunicació i les TIC es van emprar des de diversos punts de vista: al taller de premsa digital, al taller de ràdio, en la realització de la revista *Dorondón*, al taller de televisió amb la postproducció del material audiovisual captat pels alumnes i en la realització de diverses videoconferències.

4. Consideracions finals

Per al curs 2003-2004 s'està treballant en noves propostes: videoconferències sobre diferents temes de consum amb d'altres CRIE de l'Aragó, un nou concurs per Internet des del web i l'adaptació metodològica de Fes diana per la teva seguretat per a alumnes de Primària; l'Estatut del Consumidor i Usuari de la Comunitat Autònoma d'Aragó, el comerç electrònic i els aliments transgènics.

Com diu Josefina Aldecoa a *Memòria d'un col·legi* (Castella, 2002: 185): Els nens de fi de segle són prínceps carregats de joguines, ordinadors, videoconsoles i tamagotchi, però estan sols. Mai com ara els nens han tingut tantes coses materials i han estat

ahora tan mancats de companyia Vam invertir la tendència En coincidència amb Adela Cortina (2002: 319), la dinàmica central que converteix les societats de consum en tals no canvia sense una revolució educativa.

En conclusió, no pretenem que els nens i nenes siguin només consumidors inspectors que ajudin a regular el mercat, sinó ciutadans conscients dels seus drets i dels camins per dur-los a la pràctica, crítics, solidaris amb els qui estan mancats de gairebé tot, responsables amb el medi natural i compromesos amb el seu temps, tal com se cita a l'editorial del n 1 de la revista *Xarxa d'Educació del Consumidor*.

L'educació del Consumidor al Col·legi Públic

Las Rubieras de Navaluenega (Àvila)

El nostre col·legi s'ha preocupat des de fa temps per incloure entre els seus senyals d'identitat: El desenvolupament de les capacitats necessàries per sortir-se'n socialment, abans, fins i tot, que es recollissin els temes transversals en la LOGSE. Capacitats que, ningú no ho discuteix, s'adquireixen amb les disciplines del saber. Però a aquestes disciplines cal afegir altres assignatures que la societat reclama i a les quals el Centre no ha de girar l'esquena, entre elles: L'EDUCACIÓ PER A LA SALUT I EL CONSUM.

La nostra experiència en aquests temes la vam començar el curs 1992/1993 amb un projecte zonal: «LA SALUT I EL CONSUM A LA COMARCA DE L'ALTO ALBERCHE». Hi van participar 14 pobles amb els respectius ajuntaments, sanitaris, col·legis, AMPAS, centres de recursos de la zona, voluntaris...

Els objectius es van complir i els resultats obtinguts ens «van obligar» a seguir, ja sols, amb les activitats de CONSUM, i encara més quan se'ns ofería una convocatòria oficial des de la Conselleria d'Indústria, Comerç i Turisme de la Junta de Castella-Lleó. Fixem els primers passos en una sana i equilibrada dieta alimentària, aprofitant els recursos del nostre entorn i les tradicions alimentàries de Navaluenega. Raó més que suficient perquè ens poséssim a treballar en un atractiu projecte:

Productes de Navaluenega? Sí, gràcies!

Les activitats del projecte es van realitzar el 3r trimestre del curs 2001/2002 i el 1r trimestre del curs 2002/2003

Per desenvolupar les activitats es van fer diferents tipus d'agrupaments, es van muntar diversos tallers, es va adequar cada activitat a les distintes edats dels infants i ens vam centrar especialment en el préssec, fruit que gaudeix de merescuda fama al poble per la seva exquisidesa.

Vam dur els nens a una horta de fruiters en diferents estacions, on ells mateixos van plantar arbres i van poder observar diferents tipus d'arbres fruiters, els seus fruits, la poda... i com van anar canviant segons l'estació.

La major part de les activitats es van fer durant una setmana d'octubre.

El primer dia tots els nens portaren fruites fresques, fruites envasades i fruits secs, com també diversos tipus d'envasos de conserves de fruites i cistelles i recipients per a l'exposició.

A les classes de coneixement del mitjà els nens van estudiar les fruites: observant, descrivint, analitzant, comparant i classificant els fruits. Hi va haver explicacions sobre al tema (roda d'aliments, aportació de vitamines, podes, empeltats...) i van investigar sobre algunes coses, com el procés de producció de distintes fruites. També van analitzar i van fer estudis comparatius de les etiquetes dels distintos envasos.

A les classes de Matemàtiques es resolgueren problemes de fruites, van comptar i agrupar...

A Llengua van escriure contes, redaccions, poesies, etc. al.lusives al tema. Cercaren refranys, endevinalles...

A Anglès van aprendre paraules relacionades amb el tema i van conversar sobre les fruites.

Es van fer dramatitzacions i jocs de fruites.

Al taller de plàstica es van dibuixar distintos tipus de murals i rètols grans per col·locar als expositors (fruites, fruits secs i fruites envasades), i es van situar als passadissos del col·legi, on es van exposar totes les coses que van dur els nens i les nenes i els treballs realitzats durant la setmana.

Un dia, per cicles, es va visitar la fàbrica de préssecs envasats, on els van explicar tot el procés d'envasat. Ells van realitzar les tasques necessàries, com

ara pelar els préssecs, desossar-los, partir-los en trossos, rentar-los, ficar-los en pots i afegir-hi aigua i sucre. Després van observar com una màquina els tancava i es bullien. Una vegada realitzat tot el procés, cada nen se n'anà cap a casa amb el seu pot de préssec.

Quan van arribar al cole, van passar al taller d'etiquetatge, on cada nen va fer la seva etiqueta en cartolina. Els nens d'infantil només acolorien uns préssecs, mentre que els del 1r cicle els dibuixaven, acolorien i posaven la marca del pot i els de 2n i 3r cicle hi escrivien, a més, la composició. Una vegada decorada l'etiqueta, cadascú la va pegar al seu pot.

Hi va haver un taller de receptes, en què els infants de cada cicle van escriure i van dibuixar en fulls les receptes de cuina, fetes amb fruites, que havien buscat a casa seva. Després, es van decorar cartolines i es van confeccionar els llibres de receptes de cuina.

De totes les receptes, se'n van seleccionar algunes, es van portar els ingredients necessaris i es van elaborar les postres al taller de cuina.

Durant els esbarjos, al llarg de tota la setmana, es va donar a cada nen distintes fruites amb la finalitat de conscienciar-los de la importància del seu consum en la dieta diària.

L'últim dia vam fer un menjar col·lectiu. Es va elegir un menú ideal,

que cada nen va portar de casa seva i per postres es van menjar els que s'havien elaborat al taller de cuina.

Al llarg de la setmana van venir experts en el tema (metges, veterinaris, Cap de la Unitat del Desenvolupament Agrari...) per fer-los xerrades sobre el tema: «Importància del consum de fruites en la nostra dieta», «Normes d'higiene en la manipulació i el consum de fruites», «Arbres fruiters», «El préssec», «Processos emprats en distintes tècniques de conservació de fruites».

Cal destacar la gran participació de tots els sectors de la comunitat educativa en tots els nostres projectes de consum.

“ Hi va haver un taller de receptes, en què els infants de cada cicle van escriure i van dibuixar en fulls les receptes de cuina de cocina. ”

Educació per al consum des del foment d'hàbits mediambientals

Encara que, en principi, les ecoauditories són un instrument per avaluar la gestió mediambiental d'una entitat o col·lectiu, a La Rioja hem utilitzat les ecoauditories escolars per crear hàbits correctes de consum d'aigua i energia, com també de reutilització i reciclatge de residus.

Cadascun dels centres participants (16 col·legis i instituts fins a la data), ha tractat de diagnosticar l'impacte que el funcionament del seu centre educatiu produeix en el medi ambient. A partir de les «fortaleses» i «debilitats» detectades s'ha dissenyat un pla d'acció (en termes de processos de qualitat); i finalment es va realitzar un seguiment d'aquest pla d'acció.

En definitiva, els centres escolars han tractat de ser exemple de bones pràctiques quotidianes per

als alumnes en relació amb la protecció de l'entorn i d'un consum raonable d'aigua, energia i recursos, desenvolupant una educació ambiental i per al consum des d'una perspectiva globalitzadora i multidisciplinària.

Elements que s'han auditat

Mitjançant activitats dissenyades a l'efecte, els alumnes, d'acord amb la seva edat i grau de desenvolupament intel·lectual, han avaluat la despesa d'aigua i la seva utilització correcta per part de la comunitat educativa; la despesa d'energia (elèctrica, combustibles); i la reducció, el reciclatge i la reutilització del paper. Fins i tot aquest any un dels

IES que participen en el projecte ha auditat el nivell de soroll del centre.

A partir dels resultats obtinguts en l'auditoria, cada col·legi ha dissenyat un pla d'acció, encaminat a millorar els hàbits de consum i l'estat de les instal·lacions del centre fonamentalment.

Des que es va iniciar el Projecte Ecoauditories Escolars en el curs 2000-2001 hi han participat 16 centres escolars. Nou col·legis públics, tres instituts i quatre col·legis concertats.

Cada centre ha enfocat el projecte donant-li un toc característic. En tots, la participació del professorat i l'alumnat ha resultat entusiasta i creativa.

Experiències destacades

Entre els qui van participar el primer any, el CP Alberto Martín Gamero, d'Autol, es va caracteritzar per l'ambientació de tot l'edifici amb murals i cartells, en els quals la mascota del centre, Ermi, el cranc ermità, transmetia a tota la comunitat educativa el significat d'una escola ecològica, d'un consum dels recursos naturals moderat o d'acord amb les nostres necessitats, del valor de la reutilització del paper, de

la importància de separar convenientment els residus, de la conscienciació sobre la problemàtica ambiental i del consum.

També cal destacar la decoració del centre, amb objectes realitzats amb material de deixalla: un cuc de tres metres realitzat amb ampolles d'aigua, una casa de més de dos metres d'altura construïda amb caixes de llet.

En definitiva, als centres que participen en el projecte «Ecoauditories Escolars» tota la comunitat educativa s'ha sensibilitzat ràpidament de la importància de reduir el consum de paper, aigua i energia, i de com és de fàcil, des de l'escola, aportar-hi el nostre esforç.

Al col·legi concertat **Paula Montalt**, de Logroño, que hi va participar el segon any, les seves dues mascotes «Manolito» i «Manolita», construïdes amb envasos de plàstic, presideixen totes les seves activitats. També han traslladat la temàtica de treball a les jornades de temps lliure organitzades pel centre, com la gimcana ecològica de l'indi Seattle, basada en una de les activitats de sensibilització proposades pel projecte.

El projecte d'Ecoauditories ha suposat un gran impuls en totes les activitats de l'IES «**Marquès de la Ensenad**», d'Haro. Pràcticament tots els professors i departaments participen en el projecte.

En el cas del consum de paper, transmetent a tota la comunitat la importància de reutilitzar-lo i de reciclar-lo, mitjançant campanyes en què els mateixos escolars actuen com a enquestadors i enquestats, per determinar per on s'ha de començar a millorar.

En el cas de la despesa d'aigua i energia, modificant actituds, hàbits i conductes dels alumnes i dels adults.

Encara que l'estalvi econòmic assolit per l'escola no sigui significatiu, el que és veritablement important, l'èxit d'aquest projecte, és aconseguir que tota la comunitat educativa adquireixi hàbits de consum responsable.

Entre les moltes activitats realitzades cal destacar:

- >>> L'edició de dos diaris amb temàtica mediambiental, un, en concret, és un monogràfic sobre l'aigua. Aquests nombres periodístics s'han realitzat gràcies al programa de maquetació que el diari *El Correu* ha cedit als alumnes del centre.
- >>> Plantació d'arbres al pati de l'institut.
- >>> Ecoconstitució: debat i elaboració d'un pòster sobre l'article 45 de la nostra constitució que al·ludeix a la protecció del medi ambient per assolir un desenvolupament sostenible.
- >>> Visita a la depuradora d'aigües d'Haro, de la qual va sorgir un article periodístic per al diari escolar.
- >>> Elaboració d'un web: es.geocities.com/ecozenon.
- >>> Itineraris botànics.
- >>> Concurs de logotips «Ecozenon».
- >>> Concurs «L'art de reciclar».
- >>> Concurs d'Ecofoto.
- >>> Concurs de «Cal·ligrames mediambientals».
- >>> Concurs d'Ecopoesia.

“ En definitiva, als centres que participen en el projecte «Ecoauditories Escolars» tota la comunitat educativa s'ha sensibilitzat ràpidament de la importància de reduir el consum de paper, aigua i energia, i de com és de fàcil, des de l'escola, aportar-hi el nostre esforç. ”

L'Educació del Consumidor a Tenerife

L'Oficina Insular de Consum i Promoció de Qualitat té entre les seves principals funcions potenciar l'educació del consumidor com un factor essencial per al coneixement, i l'exercici, de manera responsable i conscient, dels drets i obligacions que tenim els consumidors.

Aquesta funció es desenvolupa de manera permanent, des de la seva creació el 1996, per mitjà de diversos projectes i iniciatives de caràcter insulars, regional i europeu.

Aquestes iniciatives es concreten en projectes educatius i activitats a través de les següents línies d'actuació:

- >>> **Campanyes Itinerants d'Educació al Consumidor.**
- >>> **Activitats de Formació del Professorat.**
- >>> **Convenis amb altres administracions (Conselleria d'Educació, INEM) i institucions (Universidad de La Laguna).**
- >>> **Activitats de formació d'adults.**
- >>> **Disseny i posada en pràctica de macrojocs didàctics al Parc Infantil Tenerife.**
- >>> **Desenvolupament i participació en projectes europeus d'educació dels consumidors.**
- >>> **Organització de jornades tècniques de consum.**
- >>> **Creació d'un Centre de Formació del Consumidor i Promoció de la Qualitat al municipi de La Laguna.**
- >>> **Organització del concurs infantil de contes de consum.**
- >>> **Realització de diverses enquestes, estudis i publicacions de consum.**
- >>> **Assessorament tècnic en la posada en funcionament del Cicle Formatiu de «Serveis al Consumidor» (Institut d'Ensenyament de Secundària de San Benito).**

L'Oficina Insular de Consum i Promoció de Qualitat del Cabildo de Tenerife ha establert un conveni de col·laboració amb la Conselleria d'Educació del Govern de Canàries per al desenvolupament de l'Educació del Consumidor a l'escola.

En el marc d'aquest conveni, els centres educatius reben una àmplia oferta d'activitats que es concreten en la distribució de materials didàctics, tallers itinerants duts a terme, de manera permanent, al començament de cada curs escolar, la formació del professorat a través de les Centres de Professors, el Servei de Perfeccionament i l'Escola de Consum.

Una dada significativa de la importància i demanda d'aquestes activitats en la població de Tenerife és que més de 49.000 alumnes han participat als tallers de consum oferts per l'Oficina Insular de Consum, i uns 450 centres educatius de tots els municipis de l'illa han sol·licitat aquestes activitats.

Una altra dada rellevant és la participació infantil als macrojocs didàctics dissenyats per l'Oficina Insular de Consum del Cabildo de Tenerife amb motiu de la posada en marxa, tots els anys, del Parc Infantil de Tenerife. Aquestes activitats han estat visitades per més de 29.000 infants de 6 a 12 anys, la seva majoria acompanyats pels seus pares.

Així mateix, l'Oficina Insular de Consum i Promoció de Qualitat del Cabildo Insular de Tenerife té un conveni amb la Universitat de La Laguna, a través del Centre Superior d'Educació, sobre Avaluació Educativa. Alumnes en pràctiques de Pedagogia avaluen de manera participativa les campanyes d'educació del con-

sumidor desenvolupades als centres educatius. L'avaluació contempla múltiples dimensions que intervenen en el procés educatiu: organització dels centres, participació del professorat, materials didàctics, objectius i continguts, monitors, planificació i disseny del projecte, etc.

Centre de Formació del Consumidor

Amb la creació i posada en marxa del Centre de Formació del Consumidor al municipi de La Laguna, s'ofereix un espai didàctic especialitzat i adaptat a les necessitats educatives dels diferents col·lectius de consumidors; joves, adults i professionals de l'educació. És un espai obert a tots els consumidors.

Aquest Centre de Formació engegat el gener de 2002, ofereix diversos serveis i recursos educatius:

- >>> **Seminaris:** programes formatius de consum, dirigits a grups específics i persones adultes en general.
- >>> **Programes de qualitat:** cursos en matèria de qualitat dirigits a alumnes de Formació Professional.
- >>> **Avaluació de la qualitat en el sector comercial.**
- >>> **Tallers:** activitats pràctiques organitzades per l'Escola de Consum sobre diferents temes d'interès: serveis financers, alimentació i salut, compres, drets i deures, publicitat, consum i comerç responsable, Internet i els drets dels consumidors, etc.
- >>> **Jornades formatives:** cursos dirigits a professors de primària i secundària, homologats per la Conselleria d'Educació del Govern de Canàries.
- >>> **Mediateca:** Consulta de material de consum classificat per temes d'interès en diferents formats: llibres, vídeos, CD, revistes, material didàctic, fullets, etc.

Els projectes desenvolupats al llarg d'aquests anys han provocat un important nivell d'especialització i experiència en matèria d'educació i formació per part de l'Oficina Insular de Consum, generant al seu torn un elevat nivell de confiança en els consumidors, institucions i organitzacions que demanden aquests projectes i activitats.

Aquest nivell de confiança permet que l'Oficina Insular de Consum i Promoció de Qualitat exerceixi una influència estratègica cada vegada més gran en el desenvolupament de l'educació dels

consumidors a Tenerife.

Així mateix, el desenvolupament de projectes europeus com Internet Fàcil, i altres activitats portades a terme en col·laboració amb organismes de consum d'altres Comunitats Autònomes (Institut Català del Consum, Agència Regional de Consum del Principat d'Astúries, l'Escola Europea de Consum del Govern de Cantàbria, etc.) com també amb diverses regions europees, ha col·locat l'Oficina Insular de Consum del Cabildo de Tenerife en el referent de l'educació del consumidor a la nostra Comunitat.

L'educació del consumidor a Catalunya

Un dels principals objectius de l'Institut Català del Consum és la formació dels consumidors a Catalunya, i per això ha entrat a formar part de la XARXA d'Educació del Consumidor.

L'Institut vol arribar a tots els sectors de la població: professionals del consum, gent gran, associacions de veïns, mestresses de casa i, sobretot, als infants i joves mitjançant cursos, aules, xerrades...

Amb aquesta finalitat, i inspirat en l'Eix Transversal d'Educació al Consumidor de la LOGSE, l'Institut ha creat l'Escola del Consum de Catalunya, un espai destinat a la formació permanent dels joves de Catalunya.

La funció principal d'aquesta Escola és facilitar als escolars i professors un espai de trobada on, mitjançant activitats lúdiques, aprenguin a consumir.

Com vol fer efectiva aquesta formació?

>>> **Dissenyant, elaborant i desenvolupant tallers de consum** basats en activitats lúdiques perquè, a través del joc, puguin conèixer i simular determinades situacions i reflexionar-hi.

>>> **Fent seus tots els suggeriments i necessitats** en matèria de consum dels seus destinataris. L'Escola del Consum de Catalunya està oberta a tots els suggeriments que li puguin fer arribar tant els escolars com els professors.

Aquesta Escola s'adreça als professors i escolars de secundària i a les associacions de pares i mares d'alumnes.

L'Escola ha creat diversos tallers en què els escolars, en grups de 8, treballen diferents àrees de coneixement:

>>> **Els diners:** els joves aprenen el vocabulari propi dels bancs, les caixes i les asseguradores, i conceptes tan necessaris com què és una targeta de crèdit o una assegurança obligatòria.

>>> **El mercat:** en aquest taller es treballa l'etiquetatge dels diferents grups d'aliments.

>>> **La botiga:** els alumnes aprenen a interpretar les etiquetes i a comparar entre diferents productes.

>>> **Els serveis:** taller de preguntes i respostes on poden aprendre molt sobre el món dels serveis: Internet, bars, telefonia... i familiaritzar-se amb conceptes bàsics a l'hora de contractar: garantia, pressupost, resguard de dipòsit, factura...

>>> **La resolució de conflictes:** aquest taller vol donar als diferents grups que hi passin les eines necessàries per poder actuar en el mercat davant un conflicte. Aprenen a emplenar un full de

reclamacions, coneixen el sistema arbitral de consum, els organismes d'ajuda...

>>> **Seguretat a la llar:** mitjançant un passeig virtual per les diferents estances de la casa, han d'identificar els diferents perills que ens hi podem trobar.

>>> **Publicitat:** la finalitat d'aquest taller és que els joves coneguin els diferents mecanismes que utilitza la publicitat per tal d'arribar al consumidor.

La realització d'aquests tallers es porta a terme de la mà d'educadores, amb amplis coneixements de didàctica i consum. Aquest grup d'educadors està guiat per tècnics de l'Institut Català del Consum.

D'altra banda, aquesta Escola també vol donar eines als professors perquè puguin seguir desenvolupant aquest eix transversal a les seves escoles. Aquest objectiu l'aconseguim posant al seu abast un ampli fons documental i de jocs sobre educació del consum.

Les escoles interessades a participar en aquests tallers només cal que es posin en contacte amb l'Institut Català del Consum, escullin els tallers que vulguin realitzar, amb un màxim de tres al dia, i reservin dia i hora.

L'Escola està ubicada a les dependències de l'Institut Català del Consum. Disposa de diferents aules on es realitzen els tallers. Així mateix, disposa d'una àmplia sala on es realitzen diferents cursos i xerrades i d'un espai destinat als professors on poden consultar l'extens fons documental d'educació del consum que hi ha a la seva disposició.

L'adreça de l'Escola és:

Escola del Consum de Catalunya
 Institut Català del Consum
 Gran Via de Carles III, 105, lletra I
 08028 Barcelona
 Telèfon: 935566710
 Fax: 935566711
 Correu electrònic: aula@icconsum.org
 Pàgina web: www.icconsum.org

Escola del Consum
de Catalunya

Organisme:

Escuela Europea de Consumidores
del Gobierno de Cantabria

Adreça: C/ Nicolás Salmerón 7,
39009 Santander

Telèfon: 942 210600 **Fax:** 942 210867

A/e: escuela@infoconsumo.es

Persona de contacte:

Nieves Álvarez

Cantàbria

Organisme: Dirección General de Consumo

Adreça: C/ Ventura Rodríguez, 7, 4º
28002 Madrid

Telèfon: 91 5803219 **Fax:** 91 4205826

A/e: susana.gil@madrid.org

Persona de contacte: Susana Gil

Madrid**Astúries**

Organisme: Agencia de Sanidad Ambiental
y Consumo del Principado de Asturias

Adreça: C/ Santa Susana, 20, 2º,
33007 Oviedo

Telèfon: 985 108303 **Fax:** 985 108310

A/e: rafaelgb@princast.es

Persona de contacte:

Rafael González del Busto

Aragó

Organisme: Dirección General de Consumo
del Gobierno de Aragón

Adreça: Avda. Pablo Gargallo, 3 1º Planta,
50071 Zaragoza

Telèfon: 976 714792 **Fax:** 976 715609

A/e: formacion.consumo@aragob.es

Persona de contacte:

Francisca Pérez Jiménez

Organisme: Dirección General de Comercio
y Consumo de la Generalitat Valenciana

Adreça: C/ Colón 32,
46004 Valencia

Telèfon: 96 3184224 **Fax:** 96 3184217

A/e: mjose.lopez@industria.m400.gva.es

Persona de contacte:

Mª José López Ródenas

**Comunitat
Valenciana**

Organisme: Dirección General de
Salud Pública y Consumo de
la Junta de Castilla y León

Adreça: Paseo Zorrilla, 1,
47007 Valladolid

Telèfon: 983 413196 **Fax:** 983 414843

A/e: heralvca@jcy1.es

Persona de contacte:

Carmen Herrero Álvarez

Castella i Lleó**Galícia**

Organisme: Instituto Galego de Consumo.
Xunta de Galicia

Adreça: Plaza de Europa, 10 A, 2º,
15707 Santiago de Compostela

Telèfon: 981 545570 **Fax:** 981 544599

A/e: esther.alvarez.fernandez@xunta.es

Persona de contacte:

Esther Álvarez Fernández

La Rioja

Organisme: Dirección General de
Ordenación y Desarrollo Económico
del Gobierno de la Rioja

Adreça: C/ Portales, 46, 1º,
26071 Logroño

Telèfon: 941 291203 **Fax:** 941 291712

A/e: consumo.formacion@larioja.org

Persona de contacte:

Mª José Gómez de Segura

Organisme: Dirección General de
Consumo de la Junta de Comunidades
de Castilla-La Mancha

Adreça: C/ Berna, 1, 4º,
45071 Toledo

Telèfon: 925 284530 **Fax:** 925 226206

A/e: asalcedo@jccm.es

Persona de contacte:

Alejandro Salcedo Aznal

Castella - La Manxa**País Basc**

Organisme: Dirección de Consumo del
Gobierno Vasco

Adreça: C/ Donostia nº 1,
01010 Vitoria

Telèfon: 945 019924 **Fax:** 945 019947

A/e: A-MtzGuer@ej-gv.es

Persona de contacte:

Arrate Martínez de Guereñu

Organisme: Consejería de Desarrollo
Económico, Comercio y Empleo del
Cabildo de Tenerife

Adreça: Plaza de España, s/n Edificio
Anexo, 38003 Santa Cruz de Tenerife

Telèfon: 922 314501 **Fax:** 922 239979

A/e: Idominguez@cabtfe.es

Persona de contacte:

Luis Domínguez Rodríguez

Canàries

Organisme: Dirección General de Consumo
y Salud Pública Comunitaria de
la Junta de Extremadura

Adreça: C/ Adriano, 4
06800 Mérida (Badajoz)

Telèfon: 924 008525 **Fax:** 924 008521

A/e: josemaria.iglesias@sc.juntaex.es

Persona de contacte:

José María Iglesias Sánchez

Extremadura**Catalunya**

Organisme: Institut Català del Consum
de la Generalitat de Catalunya

Adreça: Gran Via Carles III, 105 B-I,
08028 Barcelona

Telèfon: 93 5566710 **Fax:** 93 5566711

A/e: aula@icconsum.org

Persona de contacte:

Julià Guimerà Gargallo

ESCOLA EUROPEA DE CONSUMIDOR Nous locals i nova Conselleria

Després de 5 anys als antics locals, i tenint en compte el desenvolupament i creixement d'activitats, l'Escola Europea de Consumidors va estrenar (fa uns mesos) els seus nous locals (dues plantes) al carrer Nicolás Salmerón 7 de Santander. Així mateix, amb la reestructuració del Govern de Cantàbria, hem passat a dependre de la Conselleria d'Economia i Hisenda, Direcció General de Comerç i Consum.

GUIA per adquirir un HABITATGE

La Direcció General de Consum de la Comunitat de Madrid ha editat, en col.laboració amb els serveis municipals de consum de la regió, una guia que pretén donar resposta a l'elevat nombre de consultes realitzades pels consumidors quan es plantegen quins passos cal fer a l'hora de realitzar la inversió, segurament, més important de la seva vida.

LIBRO BRANCO DA EDUCACIÓN PARA O CONSUMO EN GALICIA

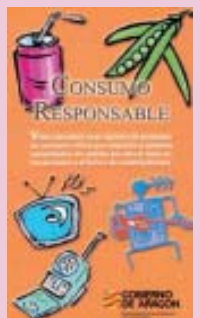
La necessitat de fer front a la problemàtica de consum des de la nostra realitat territorial (si bé amb la perspectiva de la pertinença a una societat globalitzada) va justificar la realització d'un document de caràcter programàtic per mitjà del qual es pretén expressar i concretar els fonaments, les directrius i actuacions en matèria d'educació per al consum a la nostra comunitat autònoma.

Amb aquest document es pretén identificar objectius i assenyalar prioritats, racionalitzar recursos i coordinar i orientar decisions i accions educatives per al consumidor en diversos plans polítics i socials.

Aquest material es troba disponible al web de l'IGC.

VIDEOCONSUM RESPONSABLE

La Direcció General de Consum del Govern d'Aragó ha realitzat aquesta unitat didàctica que aborda l'educació del jove consumidor amb l'objectiu de promoure entre els escolars aragonesos comportaments saludables, crítics i compromesos amb la millora de la societat. Per tant, la divulgació d'aquest vídeo ha tingut com a principals destinataris els joves en el seu entorn escolar (ESO i/o Batxillerat).

Eix central del vídeo: El concepte de **consum responsable**, amb dues dimensions principals:

>>> **Qualitat de vida personal**, per obtenir un benefici dels béns que ofereix la societat.

>>> **Responsabilitat en l'ús**, en compromís amb la seguretat personal, el respecte envers el conjunt de la societat i el medi ambient.

Consulteu la secció de publicacions del web:

<http://www.aragob.es/consumo>

Material Didàctic Multimèdia «Dieta»

Es tracta d'un material didàctic per treballar el tema d'Alimentació i nutrició a l'aula.

Aquest material ofereix una visió global i seqüenciada sobre l'alimentació i la nutrició, i pretén ser una oferta integral per resoldre totes les necessitats: propostes de treball, suport didàctic al professorat, material de consulta, entreteniment, etc. Inicialment, el material està dissenyat per a l'alumnat d'Educació Primària i Secundària, encara que, després de les corresponents adaptacions, pot utilitzar-se amb adults. Es compon de: **un CDROM Dieta, un Quadern de treball per a l'alumnat i un Quadern del Professorat.**

Material editat pel Departament d'Indústria, Comerç i Turisme del Govern Basc.

<http://www.kontsumo.net>

14º Curs d'Assistents Tècnics en Consum

L'Institut Català del Consum realitza aquest any el 14è Curs d'Assistents Tècnics en Consum. Aquest curs s'adreça a professionals del món del consum. Es compon de 30 mòduls, amb un total de 158 hores lectives, en què es tracten tots els aspectes del consum.

Generalitat de Catalunya
Institut Català del Consum